

Plean Teanga Gaeilge Scoil Fhionáin

Is scoil Chaitliceach, co-oideachsúil ,Gaeltachta í Scoil Fhionáin, atá faoi phátrúnacht Easpag Rath Bhóth. Tá an scoil suite ar imeall Ghaeltacht Chloich Cheann Fhaola. Tagann formhór na bpáistí na scoile gan aon Ghaeilge . De bharr seo, tuigimid go bhfuil dúshlán faoi leith againn sa scoil ó thaobh na Gaeilge de. Tá an scoil seo páirteach in sa Scéim Aitheantais na Scoileanna Gaeltachta fósta agus cuireadh tús leis an luath thumoideachais anseo sa bhliain 2019. Mar gheall ar seo , chuir an fhoireann agus an Bord Bainistíochta an plean seo le chéile don teanga Gaeilge.

Is iad na príomh aidhmeanna atá ag an scoil nó:

- Oideachas d'ard chaighdeán a chur ar fáil do pháistí na scoile i dtimpeallacht slán ,sona agus sábháilte ,agus a thabharfaidh scileanna agus muinín dóibh sa saol amach rompu.
- Beidh an dátheanga (Gaeilge agus Béarla)a úsáid sa scoil go dtí go mbeadh an Ghaeilge tríd na scoile uilig (2026)
- Is í an Ghaeilge a bheidh mar ghnáth theanga gnó agus cumarsáide na scoile
- Go mbeidh na páistí ag fágáil na scoile le líofacht Gaeilge agus le meas agus grá don teanga agus an cultúr Gaelach
- Timpeallacht Ghaelach a chothú agus dúil agus meas sa Ghaeilge agus sa chultúr Gaelach a chothú i measc na bpáistí agus a dtuismitheoirí

Mar a chuirtear na h-aidhmeanna seo i bhfeidhm

- Cothófar timpeallacht atá fabhrach, spreagúil d'úsáid na Gaeilge sa scoil agus a chuirfidh ar chumas na bpáistí cumarsáid a dhéanamh i nGaeilge sna suímh éagsúla ina mbeidh said.
- Beidh Foireann na scoile uilig le cloisteáil ag úsáid na Gaeilge i ngach gné den lá scoile taobh istigh agus taobh amuigh den seomra ranga, eatarthu féin, le paistí agus le h-aon duine fásta eile a thagann chun na scoile.
- Tá sé an- tábhachtach go mbeidh timpeallacht saibhir a ghríosann na páistí chun plé agus comhrá a dhéanamh ar fáil tríd an scoil uilig, m.sh. póstaer le lipéid, prionta timpeall an t-seomra ranga, fógraí gairide (Seo seomra na Ríomhairí), pictiúrleabhair sa leabharlann, úrscéalta, cluichí teanga agus araile.
- Cuirfidh an cúntóir Teanga béim ar theanga labhartha na bpáistí a fhorbairt trí cluichí teanga, rannta, scéalta, drámaíocht agus plé ar topicí a bhfuil spies ag na páistí iontu
- Leagfar béim láidir ar cheol, rannta, cluichí, dramaíocht agus spórt Gaelach.
- Tá sé de dhualgas ar an Bhord Bainistíochta foireann lánoilte le hardchumas Gaeilge a thogha.

- Is í an Ghaeilge an teanga cumarsáide a bheith ag foireann na scoile i dtimpeallacht na scoile agus ag freastal ar aon imeachtaí a bhaineann leis an scoil.
 - Tá sé de dhualgas ar gach múinteoir Polasaí Gaeilge na scoile a chur i bhfeidhm
 - Cuirtear béim láidir ar an teanga labhartha Gaeilge, sa dóigh go mbeidh na páistí in ann cumarsáid a dhéanamh go héifeachta i nGaeilge.
 - Go mbeidh na nótaí cumarsáide a théann amach ag na tuismitheoirí sa dátheanga agus fosta suíomh gréasan na scoile.
 - Go mbeidh paidreacha agus ullmhú do na sacraimintí agus aifrinne scoile i nGaeilge.
 - Go mbíodh tús áite tugtha don Ghaeilge ag cruinnithe an Bhoird Bainistíochta, Cruinnithe Choiste na dTuismitheoirí agus cruinnithe eile de chuid pobal na scoile.
1. Dírítear ar fhorbairt na Gaeilge i ngach rang trí : An Teanga ó Bhéal, éisteacht, léitheoireacht agus Scríbhneoireacht agus tá achmhainní maithe a n-úsáid tríd an scoil go h-iomlán
- Tuismitheoirí na Scoile**
- Beidh cruinniú ag an príomhoide le tuismitheoirí na bpáistí úra a bheidh ag clárú i mí Mheitheamh gach bliain. Ag an chruinniú seo insíonn an príomhoide de na tuismitheoirí roinnt bealaí ar feidir leo cuidiú le h-obair na scoile agus le forbairt na Gaeilge trí:
1. Dearcadh dearfach ar an Ghaeilge
 2. An tábhacht a bheith ag caint Gaeilge leis na páistí, fiú na cúpla focal.
 3. Tugtar bileóg treoir do thuismitheoirí le frásaí , focail agus nathanna cainte i nGaeilge agus moltar dóibh iarracht a dhéanamh an Ghaeilge a labhairt leis na páistí mura bhfuil seo ag tarlú .
 4. Insíonn an príomhoide de na tuismitheoirí fosta go mbeidh ranganna Gaeilge ar fáil do thuismitheoirí sa cheantar (Halla Naomh Fionán) má bhíonn go leor suime ann.
 5. Iarrtar ar thuismitheoirí Gaeilge a labhairt leis an fhoireann, le chéile agus leis na páistí de réir a n-acmhainne agus iad i dtimpeallacht na scoile nó ar ghnó scoile.
 6. Míneofar Polasaí Gaeilge na scoile de na tuismitheoirí ag an gcruinniú seo fosta agus beifear ag súil go dtabharfaidh said tacaíocht don pholasaí.
 7. Molfar dóibh seans a thabhairt de na páistí cláracha Gaeilge a choimhead ar an teilifís, éisteacht le ceol Gaelach agus le Raidió na Gaeltachta
 8. Ag cruinnithe Múinteoirí / Tuismitheoirí, cuireann na múinteoirí fáilte roimh na tuismitheoirí i nGaeilge agus tá rogha acu ansin an cruinniú a reachtáil ina rogha teanga.

Páistí na Naíonáin

Beidh aird ar leith a dhíriú ar an teanga ó bhéal sna blianta tosaigh. Beidh páistí tumtha sa Ghaeilge ón chéad lá ar scoil (luath thumoideachas), cloiseann sé/ sí an Ghaeilge timpeall air/uirthi ón mhúinteoir trí

- Síorchaint ón mhúinteoir agus ag éisteacht léi/leis
- Abairtí na bpáistí a aistriú go Gaeilge nó a athinsint
- Páistí ag déanamh aithris agus athrá ar an mhúinteoir
- Rannta, ceol agus drámaí, scéalaíocht
- Gníomhaíochtaí, plé, cluichí agus spraoi
- Leabhairmhóra , leabharlann,físeanna agus dlúthdhioscaí
- Tá ‘Aistear’ i bhfeidhm sna Naíonáin
- Timpellacht spreagúil Gaeilge sa seomra ranga le póistéir, lipéidí agus obair na bpáistí le feiceáil
- ‘Súgradh le chéile’ le tuismitheoirí agus páistí
- Cuireann muid i gcuimhne do na páistí Gaeilge a labhairt
- Focail, nathanna agus abairtí a chur in úsáid i gcomhthéacsanna éagsúla
- Cuntas a choineáil ar na habairtí a thagann chun cinn i rith a gcuid ama spraoi agus iad a chleachtadh go rialto
- Cluichí cumarsáide
- Saorimirt-comhrá leis na páistí faoi na gníomhaíochtaí éagsúla atá ar bun acu trí, ceisteanna, ordaithe agus comhrá.
- Duaiseanna beaga a thairt ag moladh na bpáistí atá ag déanamh iarracht an Ghaeilge a labhairt m.sh turas scoile saor in aisce 2023, teastas, Gaeilgeoir na seachtaine, peann luaidhe, focal molta leis an tuismitheoir os comhair an pháiste, focal molta faoin pháiste leis an phríomhoide nuair a thagann sí isteach na ranga.

Leantar leis na moltaí seo ar aghaidh tríd na ranganna uilig ag cur leo de réir aois na bpáistí agus ag leanúint polasaí Gaeilge na Scoile. Bíonn go leor traschur teanga ar siúl agus an Curaclaim iomlán a mhúineadh. Dé réir a chéile ,fásann máistreacht agus tuiscint an pháiste agus baineann sé/sí úsáid níos feidhmiúla as an nGaeilge.

Chun páistí a spreagadh chun an Ghaeilge a labhairt agus aitheantais a thabhairt do labhairt na Gaeilge sa scoil bíonn said seo ar leanas ar siúl:

- Nótaí nó moltaí sa dialann scoile, nó curtha chuig an Phríomhoide
- Comórtas scríbhneoireacht Gaeilge le táispeántas Gaelach
- Comórtais Abair Dán

- Drámaí Gaeilge
- Comórtais peil Gaelach idir scoileanna eile Gaeltachta agus Peil Gael linn
- Seachtain na Gaeilge
- Tráth na gCeist
- Damhsa Gaelach
- Rith
- Ceangal isteach leis an bpobal scoile- An t-Sean Bheairic, Siúlóid Lá Fhéile Pádraig ar an Fhál Charrach, Damhsa Gaelach
- Cór na scoile
- Ceolchoirm Gaelach – Seachtain na Gaeilge
- Cóiriú Bréige
- Cuireadh do sean-thuismitheoirí a theacht isteach na scoile le labhairt leis na páistí i nGaeilge
- Aoichainteoirí a thabhairt isteach

Áiseanna Gaeilge

Is é/í an múinteoir an príomh acmhainn Ghaeilge, is é freagra agus obair an mhúinteóra a chuidíonn le líofacht a chothú sa pháiste. Baintear úsáid as na h-áiseanna seo a leanas:

- Baintear úsáid as an Cúrsa Abair Liom tríd an scoil uilig
- Leabharlann saibhir i leabhair Ghaeilge a bhfuil suim ag na páistí iontu, leabhair mhóra, leabhair pictiúir, úrscealta
- Físteipeanna agus dlúthdhioscaí
- Acmhainní ón Ais-Ionad imBéal Feirste – an clár luathléitheoireachta Cleite agus Fonaic na Gaeilge
- Na suíomhanna idirlíne – mar shampla ‘An Múinteoir .ie’ E-Leathanach, Colaiste Lurgan srl
- Áiseanna ó Cogg
- Nuachtáin Gaeilge
- Moltar agus tugtar deis do mhúinteoirí freastal ar chúrsaí le tacaíocht a thabhairt dóibh, agus tugtar cuireadh do chuiditheoirí a theacht isteach le linn uaireanta Páirc an Chrócaigh

Múinteoirí Tacaíochta Foghlama

Tugann an Múinteoir Gaeilge cuidiú do pháistí sa Ghaeilge. Cuireann sí béim ar an teanga labhartha trí comhrá, spraoi, scéalta, rannta, cluichí teanga agus plé. Tá 15 uair a chlog tugtha don scoil chun chuidiú leis an scoil plean don Scéim Aitheantais a chur i bhfeidhm.

Measúnú na Gaeilge i Scoil Fhionáin

Déanfar measúnú ar an Ghaeilge sa scoil trí:

- Breathnóireacht an Mhúinteora
- Cumas na bpáistí an Ghaeilge a labhairt
- Trialacha Cáighdeánacha Dhrum Conrach
- Áis-eolas ó thuismitheoirí agus pobal uile na scoile
- Plé ceist na Gaeilge ag cruinnithe Foirne
- Tascanna éisteachta, labhartha, léitheoireacht agus scríbhneoireacht
- Dearcadh na bpáistí i leith na Gaeilge